

Pressmeddelande

Överbelastning av marken i kombination med bristande hänsyn till markförhållanden ledde till jordskredet i Stenungsund

Statens haverikommission (SHK) har utrett jordskredet som inträffade i Stenungsund i Västra Götalands län den 23 september 2023. SHK har idag publicerat sin slutrapport av utredningen. Utredningen visar att det finns behov för Stenungsunds kommun att stärka förmågan att hantera geotekniska säkerhetsfrågor. Regeringen rekommenderas att vidta åtgärder för att utreda förbättringar av lämplighetsprövningen i detaljplaneprocessen.

Den 23 september 2023 kl. 01.39 inträffade ett jordskred öster om Stenungsunds tätort, Västra Götalands län. Jordskredet orsakade omfattande infrastruktur- och egendomsskador, och skador i miljön. Tre personer skadades, men ingen allvarligt.

Jordskredet startade i den östra delen av det drabbade området på fastigheten Stenungsund Hammar 1:14 och spred sig vidare mot nordväst. Skredet drabbade ett område på 600 x 400 meter.

Markarbeten hade utförts på fastigheten Stenungsund Hammar 1:14 under 2022 fram till början av september 2023. De fyllnadsmassor som tillfördes fastigheten medförde en överbelastning av marken. Överbelastningen fick leran att kollapsa, vilket i sin tur initierade skredet. Fyllnadsmassornas slutliga placering som en uppfyllnad var upp till tio meter vid västra fastighetsgränsen. Uppfyllnaden utfördes delvis utanför fastighetsgränsen, med slänten på naturmark och över den höjdnivå som marklovet tillät.

Orsaker till olyckan

Det är haverikommissionens mening att den direkta orsaken till skredet var att marken på fastigheten Hammar 1:14 i den östra delen av skredområdet överbelastades av fyllnadsmassor under ett markarbete. Bidragande till tidpunkten för skredet var sannolikt nederbörden som hade fallit.

Den bakomliggande orsaken till att marken överbelastades var bristande hänsyn till rådande lokala markförhållanden. Förhållandena hade inte i tillräcklig omfattning klarlagts innan arbetet påbörjades.

Följande faktorer har bidragit till detta:

- Den geotekniska utredningen som låg till grund för bedömningen av markens lämplighet var bristfällig och innehöll fel.
- Detaljplanen för Munkeröd 1:12 m.fl. hade brister avseende tydlighet.
- Inga kompletterande undersökningar av marken genomfördes innan schakt- och fyllnadsarbetet inleddes på fastigheten Hammar 1:14.

SHK ifrågasätter hur väl Stenungsunds kommun har tagit hand om riskerna för skred, ras och erosion i sin verksamhet. Det finns sammantaget skäl att rekommendera kommunen att stärka sin förmåga att hantera geotekniska säkerhetsfrågor och säkerställa att den strategi som har aviserats i översiktsplan 2020 avseende skred, ras och erosion kommer till stånd.

SHK rekommenderar också regeringen att vidta åtgärder som kan bidra till att stärka lämplighetsprövningen i plan- och bygglagstiftningen, vilket i förlängningen kan förbättra kommunernas hantering av geotekniska säkerhetsfrågor i detaljplane-processen.

Slutligen kan SHK konstatera att statens stöd till Sveriges kommuner när det kommer till skred, ras och erosion är omfattande. Flera myndigheter bidrar till en ökad kunskap och enhetlig hantering av geotekniska säkerhetsfrågor. Det är viktigt att de statliga myndigheternas arbete fortsätter och utvecklas i takt med de behov kommunerna har.

Statens geotekniska institut (SGI) med stöd av Norges geotekniska institut (NGI), Sveriges geologiska undersökning (SGU), Kungliga Tekniska Högskolan (KTH), Uppsala universitet (UU) och COWI Sverige AB har bistått Statens haverikommission i utredningsarbetet.

Rapporten publiceras i sin helhet på Statens haverikommissions webbplats www.shk.se.

Kontakt

Utredningsledare: Alexander Hurtig, 08-508 862 12,
e-post: alexander.hurtig@shk.se

Utredningsordförande: Jonas Bäckstrand, 08-508 862 82,
e-post: jonas.backstrand@shk.se